

ת"פ 26567/09/20 - מדינת ישראל נגד טרפה עלבאצו

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 26567-09-20 מדינת ישראל נ'

עלבאצו(אחר/נוסף)

בפני כב' השופט יוסי טורס , סגן הנשיאה

המאשימה

בעניין: מדינת ישראל

נגד

הנאשם

טרפה עלבאצו

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות של היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין) ועבירה של שימוש פחזני באש, לפי סעיף 338(א)(3) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי לכתב האישום התגורר הנאשם עם אימו (להלן - המתלוננת). ביום 5.9.20 בסמוך לשעה 07:00 הגיע הנאשם לדירת המשפחה כשהוא בגילופין וביקש מהמתלוננת 1,000 ₪ שלטענתו השאיר בחדרו. המתלוננת השיבה שאינה יודעת במה מדובר. בתגובה החל הנאשם לזרוק בגדים וניירות על הרצפה, נטל מצת, הצית את הניירות ויצא מהדירה. בהמשך, פגש הנאשם באדם בשם מאיר (להלן - מאיר) וסיפר לו על מעשיו. בתגובה, רץ מאיר לדירה, כאשר הנאשם בעקבותיו, וכיבה את האש. חרף כל זאת, שב הנאשם לדירה והצית בגדים שהיו בארון וכרית בחדר השינה ויצא מהדירה. שוב כובתה האש והפעם על ידי האם.

2. הודאת הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה עונשית, במסגרתו כתב האישום תוקן והנאשם הודה בו. הצדדים טענו לעונש ואף המתלוננת העידה. לאחר כל זאת סברתי שיש לקבל תסקיר מטעם שירות המבחן וזאת בשל היעדר נתונים בדבר המסוכנות הטמונה בנאשם על רקע המעשים בהם הודה ופוטנציאל הנזק הטמון בהם. בהמשך הפניתי את הנאשם אף לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית וזאת לבקשת שירות המבחן. אציין כבר עתה כי בחוות הדעת נקבע שהנאשם אינו סובל ממחלת נפש וכי העבירה בוצעה אגב שימוש באלכוהול. לאור כך נמצא הנאשם כשיר לעמוד לדין, תוך שצוין שהוא זקוק לטיפול גמילה מאלכוהול.

תסקירי שירות המבחן

3. מטעמים של צנעת הפרט לא אפרט יתר על המידה את הדברים ובתמצית ייאמר כי הנאשם רווק כבן 28, אינו עובד ומתקיים מקצבת נכות מטעם הביטוח הלאומי, בשל מחלה לבבית ובעיית ראייה. הנאשם עלה ארצה

מאתיופיה בשנת 2008 והוא מתגורר עם אמו-המתלוננת. הנאשם נעדר עבר פלילי ובשנים האחרונות צורך אלוהול בתדירות יומיומית. ביחס לביצוע העבירה צוין כי הנאשם ביטא תחושות של צער ובושה, הביע אמפטיה כלפי המתלוננת ונכונות להשתלב בהליך טיפולי. שירות המבחן התייחס לעמדת המתלוננת כפי שהובאה בהליך המעצר וצוין כי האם מודעת לשימוש הנאשם באלוהול, אינה רואה במעשיו כבעלי כוונה זדונית, שוללת תחושת איום או פחד מפניו ומעוניינת שישב להתגורר עמה כבעבר. ההתרשמות הכוללת הייתה כי הנאשם חווה קשיי הסתגלות בצעירותו וכי בין השניים קיימים יחסי תלות הדדית. שירות המבחן ביקש לשלב את הנאשם בהליך גמילה מאלוהול ומשכך נדחה הדיון לתקופה לא מבוטלת. בתקופת הדחיה צוין כי הנאשם החל בטיפול פרטני והפרוגנוזה בעניינו עשויה להיות חיובית. הוא נתרם מהטיפול ומביע מוטיבציה לערוך שינוי בדפוסיו ההתמכרותיים. קצינת המבחן התרשמה כי המשך הטיפול עשוי לסייע לנאשם ולהפחית מרמת הסיכון להישנות עבירות בעתיד והמליצה על העמדתו בצו מבחן למשך 12 חודשים. כן צוין שראוי להימנע מענישה קונקרטית העשויה להוביל לרגסיה במצבו ולפגוע בהליך השיקום וזאת על מנת לאפשר לו "להתפנות רגשית להמשך הטיפול ולהשקיע מאמציו בשיקום יחסיו עם אמו ובניהול אורח חיים תקין". לאור כך הומלץ על הטלת מאסר על תנאי לצד צו המבחן.

טיעוני הצדדים לעונש והראיות

4. טיעוני הצדדים לעונש נשמעו בשני מופעים, טרם הגשת התסקיר ולאחריו. כמו כן, כפי שצוין לעיל, עוד טרם ההפניה לתסקיר שמעתי את עדות האם אשר הבהירה שהיא אוהבת את הנאשם ורוצה שישב להתגורר איתה.

5. ב"כ המאשימה טענה כי מדובר בעבירות חמורות שפגעו ברכוש ועשויות היו לפגוע בחיי אדם. נטען כי העובדה שהנאשם פעל באופן דומה פעמיים מעידה על מסוכנות וחומרה יתרה וכי מתחם העונש נע בין 10 חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל. ביחס לתסקירי שירות המבחן נטען שקיימים גורמי סיכון משמעותיים וכי ההליך הטיפולי מצוי בראשיתו ולפיכך אין הצדקה לסטות ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום. המאשימה עתרה למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם וזאת לאור עברו הנקי והודאתו בהזדמנות הראשונה.

6. ב"כ הנאשם טען כי מדובר בעבירות רשלנות ברף נמוך של חומרה וכי זו הסתבכותו הראשונה של הנאשם עם החוק. נטען כי אמו של הנאשם סובלת מקשיי ראייה ממשיים וכי הנאשם התגורר עמה עובר לביצוע העבירה ודאג לצרכיה. ביחס למתחם העונש ההולם נטען כי גבולו התחתון כולל מאסר מותנה. ההגנה טענה שמדובר בנאשם המצוי בתנאים מגבילים משך תקופה ארוכה וכי נמנעה ממנו בתקופה זו האפשרות לגור עם אמו ולסייע לה. כן נטען שהנאשם השתלב באופן חיובי בטיפול במסגרת היחידה להתמכרויות, קיבל אחריות למעשיו ולמצבו והמלצת שירות המבחן מדברת בעד עצמה ויש לאמצה.

7. הנאשם בדברו האחרון הביע את רצונו לשוב ולהתגורר עם אמו. כן צוין שהמעשה נעשה בטעות וכי הוא מבין את הסכנה הטמונה בו ומצר על כך. ביחס להליך הטיפול צוין הנאשם כי ברצונו להמשיך ולהתמיד בו וכי חדל לצרוך אלוהול.

דין והכרעה

קביעת מתחם הענישה

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, הליך גזירת הדין מורכב ממספר שלבים. ראשית, על בית המשפט לקבוע את מתחם הענישה ההולם את העבירה בנסיבותיה, וזאת בהתאם לשיקול המנחה בענישה - הלימה, הערכים המוגנים שנפגעו, מדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. לאחר מכן, עליו להחליט האם המקרה מתאים לחריגה מהמתחם שנקבע, בין לחומרה ובין לקולה. באם ימצא שאין לחרוג מהמתחם, יגזר הדין בגדרי המתחם, בין היתר, בהתאם לשיקולים המפורטים בסעיף 40ט' לחוק העונשין. אציין עוד שאין מחלוקת בין הצדדים שמדובר באירוע אחד אשר בגינו יש לקבוע מתחם ענישה אחד ועמדה זו מקובלת עלי.

9. **הערכים המוגנים בבסיס העבירות** - במעשיו פגע הנאשם ברכוש ועשוי היה לפגוע בשלום גופה של המתלוננת ושל אחרים המתגוררים בסמוך וכן ברכושם. שימוש רשלני באש בתוך מבנה סגור, לא כל שכן מקום בו מתגוררים אנשים, יוצר סיכון רב לנפש ולרכוש והדברים ברורים.

10. **נסיבות הקשורות לביצוע העבירות** - כתב האישום אינו מגלה תכנון מוקדם ומקובל עלי שמדובר בהתפרצות ספונטנית של הנאשם על רקע הנסיבות שתוארו בכתב האישום ובהן היותו בגילופין (אם כי שלא בנסיבות של סייג). עם זאת, לחומרה אציין שהנאשם חזר על מעשיו פעמיים, אף לאחר שהשכן-מאיר כיבה את האש ושוב הותיר את הדירה לגורלה. בעניין זה ראוי לציין שהנאשם הודיע על מעשיו לשכן שפגש, אשר פעל מיד לכבות את האש. ניתן לראות בהתנהגות זו כביטוי של חרטה (שלא במובן של פטור מאחריות) ורצון להביא לתיקון המצב. עם זאת, לאור כך שהנאשם שב לאחר מכן והצית שוב אש בדירה, מסקנה זו אינה חד משמעית ואפשר שהיא קשורה יותר למצבו התודעתי של הנאשם, אשר היה כאמור בגילופין. **הנזק שהיה צפוי מהעבירה** הוא משמעותי ביותר ויכול היה לגרום לתוצאה קשה מאוד, בנפש וברכוש, שהרי האש הייתה יכולה להתפשט ולכלות את הבניין כולו. בדרך נס לא נגרם נזק לרכוש ולנפש.

11. **בחינת מדיניות הענישה** במקרה זה מציבה קושי ממשי וזאת לאור הפער שבין עובדות האישום לבין העבירה בה הואשם הנאשם. העבירה שנכללה בכתב האישום היא עבירת רשלנות שאינה מצריכה קיומו של נזק, אלא די ביצירת סיכון לחיים או לגוף בשילוב יסוד נפשי של רשלנות במדרג גבוה. על פי רוב השימוש שנעשה בעבירה זו הוא אינו ביחס לעובדות כגון אלו שנכללו בכתב האישום, אלא במקרים של יצירת סיכון בלתי מודע. ואכן, בכתב האישום בו הודה הנאשם צוין במפורש כי הוא עשה את הדברים "בדרך נמהרת ורשלנית". עם זאת, לצורך קביעת מתחם הענישה קשה להתעלם מטיב ההתנהגות המצוינת בכתב האישום ומהסיכון הטמון בה. לשם השוואה (בלבד) אציין כי בעבירת הצתה (שעונשה המרבי הוא 15 שנות מאסר) מדיניות הענישה מחמירה וכוללת רכיב מאסר. ראו:

"בית משפט זה עמד, לא אחת, על חומרתה הרבה של עבירת ההצתה ועל הסיכון הגלום בה "שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו" [ע"פ 2599/07 קריין נ' מדינת ישראל (30.4.2007)]. בעבירות של הצתה ניתן להצביע על קשת רחבה של עונשים, אולם

ככלל, גישתו העקבית של בית משפט זה, היא כי יש להשית עונשי מאסר בפועל ... ניתן להבחין שגם במקרים שבהם מדובר היה בנזק לא גדול לרכוש, וללא סיכון ממשי של חיי אדם, הוטלו עונשי מאסר משמעותיים ... (ע"פ 7205/15 **אנדריי ויינבלט נ' מדינת ישראל** (14.7.2016)).

12. ואולם, עניינו כאמור שונה מבחינת סעיף העבירה והיסוד הנפשי. הצדדים לא הפנו לפסיקה התומכת בעמדתם ולצורך בחינת מדיניות הענישה במקרים דומים, בהם נעשה שימוש בסעיף בעל יסוד נפשי של רשלנות, אפנה למקרים הבאים: ת"פ 34758-01-14 **מדינת ישראל נ' לוי** (14.12.2014), בו זוכה נאשם מעבירה של הצתה והורשע בעבירה של גרימת שריפה ברשלנות (לפי סעיף 449 לחוק העונשין). במקרה זה, בזמן סכסוך על אודות ירושה, התהלך הנאשם בדירת אמו המנוחה עם נר דולק ביד, הניחו על השידה ובהמשך אירעה שריפה בדירה. על הנאשם הוטל עונש מאסר בן 8 חודשים, בשים לב לעברו הפלילי המשמעותי; ת"פ 46321-05-14 **מדינת ישראל נ' יצחק זכריה** (9.7.2014), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות איומים וגרימת שריפה ברשלנות (סעיף 449 לחוק העונשין) ונידון ל-7 חודשי מאסר בפועל. במקרה זה הבעיר הנאשם, בסמוך לביתו, אש במתקן לצליית בשר וכתוצאה מכך החלה הצמחייה לבעור. במהלך אותו אירוע איים הנאשם על שכניו כי ישרוף אותם ובהמשך, כאשר הגיעה המשטרה, איים בפני השוטרים כי יפגע בשכניו; ת"פ 656-10-12 **מדינת ישראל נ' שריף** (25.3.2016), בו הסתיים בלא הרשעה עניינו של נאשם שניסה להדליק עמוד עץ אליו מחוברת תאורת רחוב באמצעות בלון גז ומצת. העמוד לא נשרף אלא נותר בו פיח בלבד. הנאשם נידון לצו של"צ; ת"פ 54091-01-16 **מדינת ישראל נ' עוואד** (23.11.2016), בו נידון עניינה של נאשמת שהורשעה בשני מקרים של גרימת שריפה ברשלנות (סעיף 449 לחוק העונשין), כאשר בשתי הזדמנויות הציתה אש במקום מגוריה ונגזרו עליה מאסר מותנה והתחייבות; ת"פ 67714-12-14 **מדינת ישראל נ' מהראן מנאע** (7.9.2016), בו שפך הנאשם על חברו לעבודה חומר דליק והציתו. עקב כך נגרמו למתלונן כוויות בדרגה 2,3. במקרה זה הורשע הנאשם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק העונשין כבעניינו, וזאת לאור היסוד הנפשי שהוכח. על הנאשם הוטל בין היתר עונש מאסר בן חודשיים לריצוי בעבודות שירות וצו מבחן.

13. לאור כך, אני בדעה כי מתחם העונש ההולם את העבירה בנסיבותיה נע בין מאסר מותנה ועד 12 חודשי מאסר.

קביעת עונשו של הנאשם

14. קביעת עונשו של הנאשם מחייבת איזון בין שני שיקולים שונים בענישה - הלימה ושיקום. אכן, אין להקל ראש בחומרת מעשיו של הנאשם אשר הצית חפצים בדירת המשפחה בה מתגוררת אמו, אישה מבוגרת הסובלת מלקות ראייה. במעשה זה טמון סיכון רב וככלל הוא ראוי לתגובה עונשית הולמת, חרף העובדה שמדובר בעבירת רשלנות שלא גרמה נזק משמעותי. ואולם, כידוע "ענישה היא מלאכת מחשבת - ולא מלאכת מחשב" (ע"פ 576810 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (8.6.2015)). לעיתים, ניתן לזהות כי הנאשם נמצא בשלב מכונן בחייו, בחלון הזדמנויות שיש לנצל על מנת להביאו לשינוי בדרך של טיפול. מתסקיר שירות המבחן עולה כי זהו המצב בעניינו של הנאשם. מדובר בצעיר בתחילת דרכו הבוגרת המגלה מוטיבציה רבה לשינוי, משתף פעולה עם גורמי הטיפול והפרוגנוזה בעניינו חיובית. על רקע דברים אלו המליץ שירות המבחן להמשיך בשילובו בטיפול, להעמידו בצו מבחן למשך שנה וזאת לצד מאסר מותנה. באופן חריג יחסית צוין אף שענישה קונקרטית עשויה להוביל לרגרסיה במצבו ולפגוע בהישגים הטיפולים.

15. עמדה זו מקובלת עלי. על מנת שלא להטיל על הנאשם עונש מאסר במקרה זה, אין צורך בחריגה ממתחם הענישה בשל סיכויי שיקום, שכן עונש זה מצוי בגדרי מתחם הענישה. ואולם, ללא סיכויי שיקום לא היה מקום לדעתי להימנע מעונש מאסר, ולו בעבודות שירות, וזאת בעיקר בשל המסוכנות הטמונה בנאשם באם לא יטופל וישנה מדרכיו. לכן, המלצת שירות המבחן, אשר משלבת ענישה מותנית ומרתיעה, בצד צו מבחן שמטרתו לסייע לנאשם לעבור טיפול וגמילה מאלכוהול, מאפשרת לידי יצירת תמהיל עונשי ראוי המתיישב עם העבר הנקי, קבלת האחריות ועמדת המתלוננת.

16. כידוע, בפסיקה נקבע כי "על קיומו של פוטנציאל זה, ניתן ללמוד, בין היתר, מעברו של הנאשם; משיתוף הפעולה שלו עם רשויות החוק ועם שירות המבחן; ומקיומה של תמיכה והתגייסות משפחתית לצידו של הנאשם." (רע"פ 7683/13 דוד פרלמן נ' מדינת ישראל (23.2.2014) וראו גם ע"פ 6637/17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018)). סיכויי שיקומו של הנאשם במקרה זה מצדיקים הימנעות מטלת עונש מאסר והושטת יד על מנת לאפשר לו לטפל בעצמו, דבר שיטיב לא רק עמו אלא עם משפחתו והחברה כולה. אציין בעניין זה שהמתלוננת הדגישה בפני שירות המבחן וכן בפני כי היא אינה חוששת מהנאשם ומעוניינת שישב להתגורר עמה. שירות המבחן הוא הגוף המקצועי האמון על שיקום עבריינים והגם שאין חובה לאמץ את המלצותיו, הרי שיש להעניק להן משקל ממשי בעת ששוקל בית המשפט את העונש הראוי לנאשם. הדברים יפים במיוחד כאשר מדובר בצעיר שעברו נקי ואשר עומד לדין לראשונה בחייו. כאמור, במקרה זה מסקנת שירות המבחן בדבר סיכויי שיקום מקובלת עלי על רקע נימוקיו. יתרה מזו, כליאת הנאשם, כעיתירת המאשימה, עלולה להיות הרסנית עבורו וראיתי להימנע מכך. בעניין זה אציין את ההכרה ההולכת וגוברת בהשפעותיו השליליות של עונש מאסר (ראו: דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, 2015 (המכונה "דו"ח ועדת דורנר"); כן ראו, בג"צ 1892/14 האגודה לזכויות האדם בישראל ואח' נ' השר לבטחון פנים ואח' (13.6.2017), פסקה קכו' לפסק דינו של המשנה לנשיאה רובינשטיין). כאשר מדובר באדם צעיר שמעולם לא שהה במאסר מסקנה זו מתחדדת. עוד אציין כי באם יוטל על הנאשם עונש מאסר בכליאה לא ניתן יהיה לחייבו בצו מבחן (סעיף 1 לפקודת המבחן) וראיתי בכך חשיבות רבה לצורך שיקומו. אף שיקול זה תומך בבירור בהימנעות מהטלת עונש מאסר בכליאה.

17. סיכומי של דבר, הוכחו בעניינו של הנאשם סיכויי שיקום המצדיקים הימנעות מהטלת עונש מאסר. התלבטתי אם מסקנה זו מצדיקה גם הימנעות מהטלת עונש מאסר בעבודות שירות, או ענישה קונקרטית אחרת (כגון של"צ) ובסופו של יום סברתי שיש לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה, היינו להימנע מהטלת ענישה מוחשית כלשהי, שכן קיים סיכון שהדבר יפגע בסיכויי השיקום ונמצאנו מחטיאים את העיקר. הנאשם שלפני הוא צעיר הסובל מבעיה לבבית ולקות ראייה. שירות המבחן ציין את קשייו וכוחותיו הדלים, בצד המוטיבציה שהוא מפגין בעת הזו לשינוי. לאור כך, מקובלת עלי המלצת השירות להימנע מענישה מוחשית אשר עלולה לפגוע בהליך הטיפול. עם זאת, בכוונתי לקבוע תקופת מבחן ארוכה יותר מזו שהמליץ עליה שירות המבחן, וזאת על מנת להבטיח רצף טיפולי ארוך יותר ולהגדיל את סיכויי הנאשם לטפל לעומק בבעיותיו. כן אציין שהבאתי בעניין זה בחשבון גם את התקופה הארוכה בה שהה הנאשם בתנאים מגבילים חמורים, אשר הגם שהיא אינה בבחינת עונש, לא ניתן להתעלם מהשפעתה על חייו ועל אפקט ההרתעה שיצרה.

18. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **מאסר על תנאי למשך 4 חודשים** והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך שנתיים עבירה לפי סעיף 338(א)(3), או 449 לחוק העונשין.

ב. **אני מעמיד את הנאשם בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים.** הובהר לנאשם, בלשון פשוטה, כי עליו למלא אחר הוראות שירות המבחן וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את הצו ולהטיל עליו ענישה נוספת.

הודעה זכות ערעור בתוך 45 ימים.

המזכירות תמציא את גזר הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, ד' אב תשפ"א, 13 יולי 2021, במעמד הצדדים.